

Ministerstwo Zdrowia

Departament
Zdrowia Publicznego

ZPŚ.055.7.2026.1
Warszawa, 23 lipca 2026

Pan
Damian Żyluk-Żułkowski
AE:PL-53376-86005-UTEBI-17

Szanowny Panie,

W odpowiedzi na petycję z dnia 17 czerwca 2026 r. w sprawie pilnej zmiany przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców w zakresie likwidacji obowiązku zapowiadania kontroli sanitarnych oraz wprowadzenia bezwzględnej ochrony instytucjonalnej dla niepełnosprawnych stażystów-sygnalistów Departament Zdrowia Publicznego uprzejmie prosi o przyjęcie poniższych informacji.

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami m.in.: higieny środowiska, higieny pracy w zakładach pracy, higieny radiacyjnej, higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji oraz warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne – w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, a także zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Zgodnie z art. 4 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, dotyczących m.in.:

- higieny środowiska, a zwłaszcza m.in. wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- utrzymania należytego stanu higienicznego nieruchomości, zakładów pracy, instytucji, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, dróg, ulic oraz osobowego i towarowego transportu kolejowego, drogowego, lotniczego i morskiego,
- warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy.

Istotne znaczenie dla organu kontroli ma ustalenie formy prawnej, w jakiej określony podmiot prowadzi działalność. Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (rozdział 5) zawiera przepisy dotyczące kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorców, rozumianej jako zorganizowana działalność zarobkowa wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły przez osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną.

Jak wskazano w art. 48 ustawy – Prawo przedsiębiorców, organ kontroli zawiadamia

przedsiębiorcę o zamiarze wszczęcia kontroli. Jeżeli dany podmiot nie działa jako przedsiębiorca w rozumieniu tej ustawy, przepisy dotyczące zawiadomienia przedsiębiorcy o zamiarze wszczęcia kontroli nie mają zastosowania.

Strona w treści petycji wskazuje, że obecny system kontroli sanitarnych, oparty – w jej ocenie – na obowiązku ich wcześniejszego zapowiadania, może prowadzić do sytuacji, w której przedsiębiorcy podejmują działania przygotowawcze przed kontrolą, zmierzające do wykazania zgodności z przepisami, w tym uzupełniania dokumentacji i procedur (np. w zakresie GHP) w związku z planowaną kontrolą.

Odnosząc się do postulatu dotyczącego zaostrzenia sankcji karnych i administracyjnych dla podmiotów, które fałszują ewidencję i wewnętrzne procedury (np. instrukcje BHP/GHP) „wstecznie” po powzięciu informacji o planowanej kontroli, należy wskazać na art. 270 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny. Organami właściwymi w tym zakresie są w szczególności Policja oraz Prokuratura.

Zgodnie z art. 37 ust. 1 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej w postępowaniu przed organami Inspekcji stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, natomiast – stosownie do ust. 2 tego przepisu – do kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorców zastosowanie znajdują przepisy rozdziału 5 ustawy – Prawo przedsiębiorców.

Należy jednak zaznaczyć, że zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy – Prawo przedsiębiorców przepisy tej ustawy stosuje się, o ile zasady i tryb kontroli nie wynikają z przepisów prawa Unii Europejskiej. W przypadku kontroli dotyczących przestrzegania prawa żywnościowego bezpośrednie zastosowanie mają przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin (...).

Zgodnie z art. 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kontroli urzędowych właściwe organy przeprowadzają kontrole regularnie, na podstawie analizy ryzyka oraz z odpowiednią częstotliwością.

Jednocześnie, stosownie do art. 9 ust. 4 tego aktu prawnego, kontrole urzędowe co do zasady przeprowadza się bez uprzedniego zawiadomienia, z wyjątkiem sytuacji, w których uprzednie zawiadomienie jest konieczne do skutecznego przeprowadzenia kontroli i odpowiednio uzasadnione (np. kontrole związane z zatwierdzeniem obiektu). Ponadto rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych przewiduje szeroki katalog metod i technik kontrolnych (art. 14), obejmujących m.in. ocenę procedur dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP), jak również procedur opartych na zasadach HACCP, weryfikację warunków higienicznych w obiektach, badanie dokumentacji, rozmowy z pracownikami oraz pobieranie próbek do badań.

Dodatkowo, zgodnie z art. 76 ust. 1 pkt 1 i 4 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia,¹ organom urzędowej kontroli żywności przysługuje prawo wstępu do pomieszczeń zakładu o każdej porze oraz podejmowania wszelkich niezbędnych czynności kontrolnych, w tym pobierania próbek do badań laboratoryjnych. Przedsiębiorcy są jednocześnie zobowiązani do zapewnienia organom kontroli dostępu do obiektów oraz współpracy przy wykonywaniu czynności kontrolnych. Należy przy tym zauważyć, że działania polegające na nierzetelnym prowadzeniu dokumentacji, w tym jej sporządzaniu z datą wsteczną lub uzupełnianiu na potrzeby kontroli, na co Strona zwraca uwagę w treści petycji, mogą skutkować odpowiedzialnością na gruncie obowiązujących przepisów prawa – zarówno administracyjnego, jak i karnego – w zależności od charakteru oraz skutków stwierdzonych naruszeń.

W przypadku posiadania przez Stronę konkretnych dowodów wskazujących na występowanie takich nieprawidłowości zasadne jest ich przekazanie właściwym organom. Ponadto należy podkreślić, że w przypadku powzięcia wątpliwości co do prawidłowości i rzetelności działań państwowego powiatowego inspektora sanitarnego istnieje możliwość

¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1448, ze zm.

wniesienia skargi na jego działalność do organu wyższego stopnia, tj. właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego.

Reasumując, obowiązujące przepisy prawa – w szczególności rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych – przewidują jako zasadę przeprowadzanie kontroli urzędowych w obszarze bezpieczeństwa żywności bez wcześniejszego uprzedzenia. Oznacza to, że choć przepisy regulujące kontrolę działalności gospodarczej co do zasady przewidują obowiązek wcześniejszego zawiadomienia przedsiębiorcy o zamiarze wszczęcia kontroli, to urzędowe kontrole prowadzone w zakresie bezpieczeństwa żywności stanowią wyrażnie przewidziany w przepisach wyjątek od tej zasady. Jednocześnie szeroki zakres uprawnień kontrolnych organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, obejmujący m.in. ocenę faktycznych warunków prowadzenia działalności oraz weryfikację dokumentacji, pozwala na identyfikowanie przypadków nierzetelnego prowadzenia dokumentacji, w tym jej uzupełniania na potrzeby kontroli, oraz na ocenę rzeczywistego stosowania procedur, takich jak GHP/GMP czy HACCP, w bieżącej działalności podmiotu.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że kwestie dotyczące ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa (tzw. sygnalistów) regulowane są przepisami ustawy z dnia 14 czerwca 2024 r. o ochronie sygnalistów² i pozostają poza zakresem regulacji dotyczących trybu przeprowadzania urzędowych kontroli prowadzonych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Państwowa Inspekcja Sanitarna wykonuje zadania określone przepisami prawa w zakresie ochrony zdrowia publicznego, w tym sprawuje nadzór w zakresie bezpieczeństwa żywności. Natomiast zagadnienia dotyczące warunków zatrudnienia oraz przestrzegania praw pracowniczych regulowane są przepisami ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy i pozostają we właściwości organów Państwowej Inspekcji Pracy.

W związku z powyższym, propozycje przedstawione w petycji nie znajdują uzasadnienia, w szczególności w świetle obowiązujących przepisów prawa krajowego i unijnego, które określają zasady prowadzenia kontroli w sposób zapewniający ich skuteczność.

Z wyrazami szacunku

Anna Baumann-Popczyk
Dyrektor
/dokument podpisany elektronicznie/

² Dz. U. z 2024 r. poz. 928